TYRÉNS

Nätverket Hälsofrämjande samhällsplanering

Nätverksträff tisdag 7 dec, kl 13-16

Nätverkets arbetsgrupp
Lizah Lund, Region Norrbotten mfl

Tyréns uppdragsgrupp
Karin Willis
Minna Jersenius
Karin von Sydow

REGION NORRBOTTEN
NORRBOTTENS KOMMUNER
LULEÅ TEKNISKA UNIVERSITET
Länsstyrelsen Norrbotten
MED FINANSIERING FRÅN tillväxtverket

TYRÉNS

Regional nätverksträff

Syfte: Med utgångspunkt i regional utveckling, identifiera beröringspunkter mellan stödjande fysiska strukturer och folkhälsa. Diskutera frågor, mål och budskap som är särskilt angelägna i Norrbotten.

Del 1: Introduktion - Vad är hälsofrämjande samhällsplanering och regional strukturbild?

Paus ca kl 14:05-14:10

Del 2: Workshop - Hur är det att leva i Norrbotten idag och hur vill vi att det ska vara i framtiden?

(inkl paus 10 min)

Del 3: Planering av nätverksträffar 2022 - Önskemål och idéer för kunskapshöjande nätverksträffar

Del 1. Introduktion

- Vad har vi gjort tidigare i nätverket och regionalt budskap (Lizah Lund, Region Norrbotten)
- Vad är hälsofrämjande samhällsplanering (Karin Willis, Tyréns)
- Vad innebär gestaltad livsmiljö (Nelli Flores Nilsson, Länsstyrelsen)

Vad har vi gjort tidigare i nätverket?

2021

Kick-off 1
-Vinterplanering
-Hälsoläget
--Fysiska miljön i Norrbotten

Återkoppling
Fastställande av mål och syfte

Kick off 2
-Aktörsbuffé
-Goda exempel

Mål

Nätverket ska bidra till att attraktiva och hälsofrämjande livsmiljöer värnas och utvecklas i den expansiva tillväxtfas Norrbotten är i.

-utomhus och inomhus
-tätort och på landsbygd
-för kvinnor och män, flickor och pojkar
-genom livets alla åldrar
-Och under alla årstider

Syfte

Nätverket ska vara en mötesplats
mellan sakområdena fysisk samhällsplanering och folkhälsa
mellan beslutsnivåer
mellan politik och tjänstepersoner
mellan offentlig, privat sektor och akademin

Aktiviteter

2020-2023

2022-2023:

Ta fram gemensamt budskap som förenar de två sakområdena för ett mer hälsofrämjande perspektiv i fysisk samhällsplanering

Tillhandahålla **mötesplatser** för samtal, **erfarenhetsutbyte** och **kunskapsutveckling**

-Inspirationsföreläsningar

-Nätverksträffar

-Konferenser

-Regionala planeringsunderlag

Regionalt budskap

Vi ska tillsammans ta fram ett gemensamt budskap som förenar sakområdena fysisk samhällsplanering och folkhälsa – för ett hälsofrämjande perspektiv i fysisk samhällsplanering

Ska beskriva:

- Viktiga prioriterade områden
- Motiv till varför detta är viktigt att prioritera för beslutsfattare och strateger.
- OCH…

Uppmaningar för fortsatt arbete

Fortsätt:

- Vad ska vi fortsatta med som är bra?
- xx

Utveckla:

- Vad behöver utvecklas och bli bättre?
- Xxx

TYRÉNS

Hälsofrämjande samhällsplanering

Syfte: Ge en bakgrund till workshop samt kunskapshöjning om HSP.

- Om Tyréns uppdrag
- Vad är hälsofrämjande samhällsplanering
- Strukturbild Norrbotten - Regional utvecklingsstrategi Norrbotten 2030

TYRÉNS

Hälsans bestämningsfaktorer och stödjande strukturer

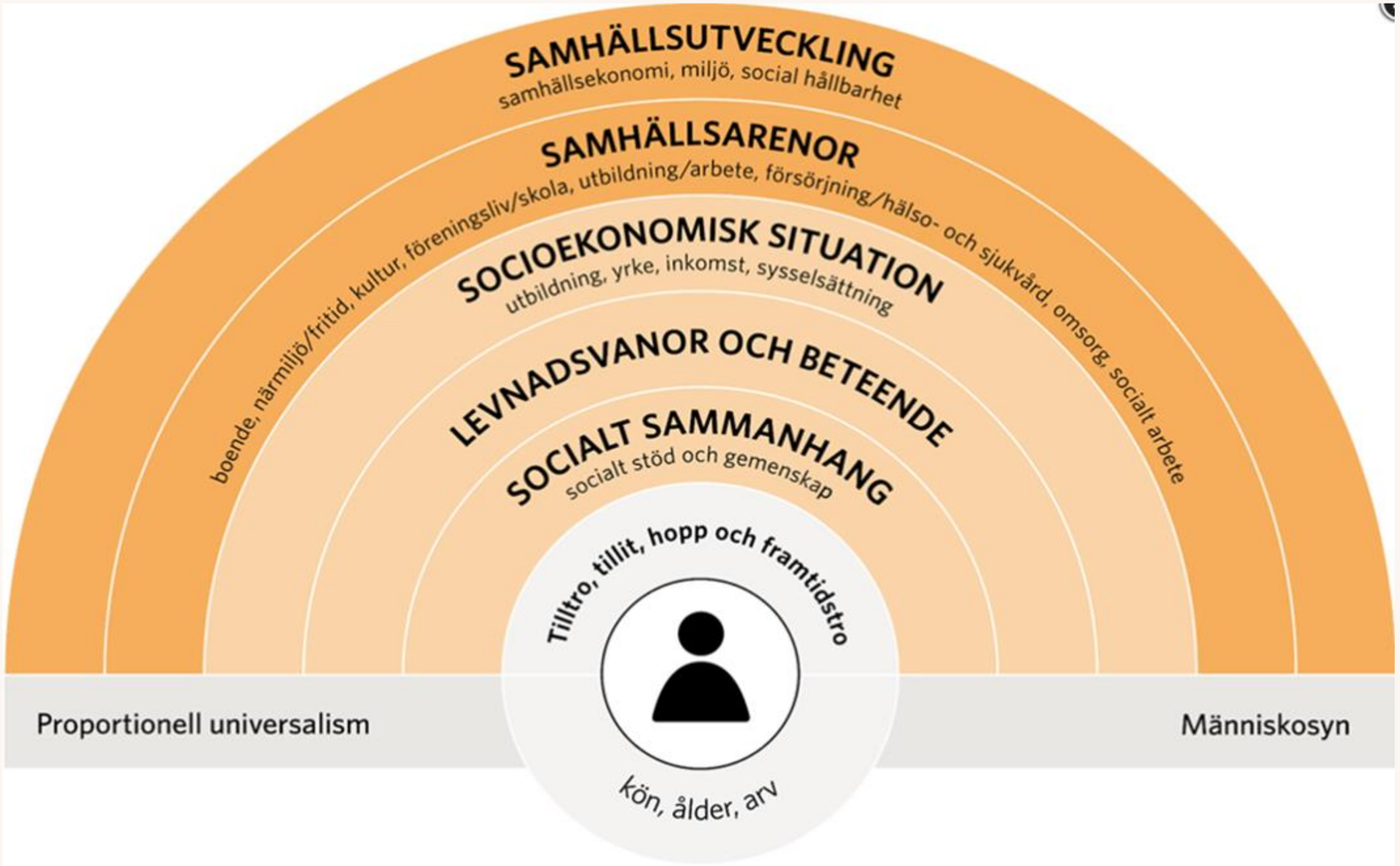

Illustration: SKR

TYRÉNS

Hälsans bestämningsfaktorer och stödjande strukturer

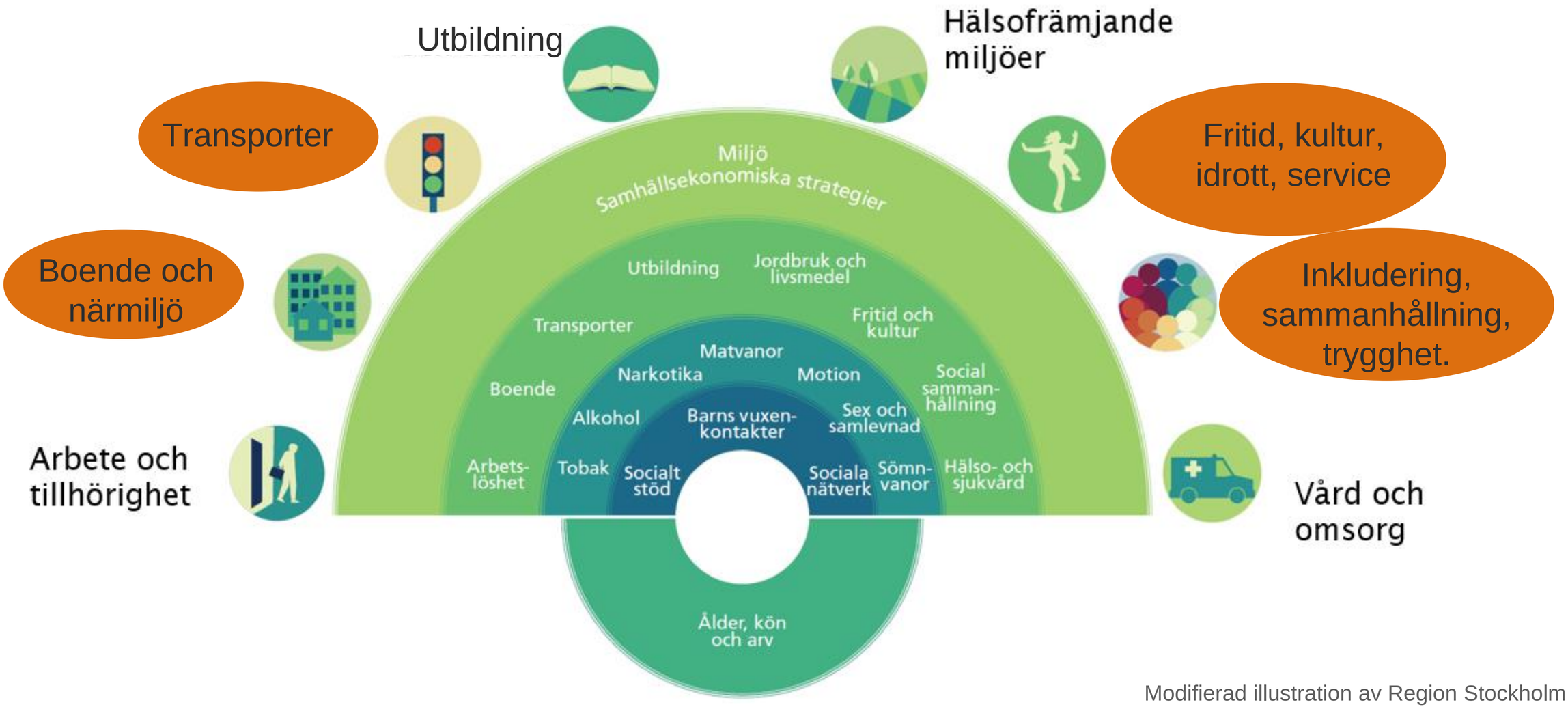

Modifierad illustration av Region Stockholm

TYRÉNS

Stödjande strukturer för hälsa

Inom resp tema diskuteras vad som ska visas i kartor och relevanta analyser.

Tematisk indelning, utgångspunkt i stödjande samhällsarenor för hälsa.

1. Transporter
2. Boende och närmiljö
3. Fritid, kultur, idrott, service
4. Inkludering, sammanhållning, trygghet.

De stödjande strukturerna analyseras utifrån olika individers förutsättningar, åldrar, årstider, tätort och landsbygd mm.

Gestaltad livsmiljö och jämlikhet / jämställdhet ingår i alla som ett perspektiv.

TYRÉNS

Om strukturbilder med hälsoinriktning

Regionplan för Skåne 2022-2040 - granskningshandling

Regionplan för Skåne 2022-2040 - granskningshandling

Välkommen | Planeringsförutsättningar | Utvecklingsinriktning | Tematiska fördjupningar | Genomförande och uppföljning | Konsekvensbedömning | PDF

Det flerkärniga Skåne | Planeringsstrategier | Strukturkarta

3) Stärka mångfalden av attraktiva och hälsofrämjande livsmiljöer med tillgång till rekreation

Att erbjuda attraktiva livsmiljöer såväl i städer och tätorter som på landsbygden är en viktig framtidsfråga för Skåne. De nya miljöer som skapas behöver vara socialt hållbara och skapas utifrån människans behov för att därigenom främja hälsa, integration, jämlikhet, trygghet och tolerans. Den fysiska planeringen ska bidra till att utveckla miljöer som uppmuntrar till fysisk aktivitet och sociala möten samt ger möjlighet till avkoppling och återhämtning i natur- och kulturlandskapet. Det offentliga rummet spelar en viktig roll för att ge utrymme för möten människor emellan. I Skåne ska det offentliga rummet utvecklas för att skapa dynamiska mötesplatser där människor

TYRÉNS

Om strukturbilder med hälsoinriktning

Regionplan för Skåne 2022-2040 - granskningshandling

Den regionala grönstrukturen

Nod för vandring och cykling
Noder för vandring och cykling är orter som utgör angöringspunkter för att nå naturen med kollektivtrafik och där det i de flesta fall finns tillgång till grundläggande service.

Sammanhängande regionalt grönområde och -stråk
Skånes befintliga regionala grönstruktur där ekologiska och rekreativa värden samverkar. Utgörs av vegetationsbeklädda ytor och vatten-områden som sjöar, åar och bäckdalar.

Grönstråk med utvecklingspotential
Bristande länkar i grönstrukturen med god potential att utveckla enhetliga grönstråk och som berör mer än en kommun. Utgörs av vattendrag, våtmarker, trädalléer eller gräs- och skogsmarker.

Behov av nytt grönstråk
Strategiska lägen att utveckla nya grönstråk utan tydlig grund att utgå ifrån och som berör mer än en kommun. Utgörs av mindre fragment som träddungar, vattendrag och i vissa fall kraftledningsgator.

Skåneleden

Planerad sträckning för Skåneleden

Nationell cykelturistled

Ny sträckning för nationell cykelturistled

Planerad regional cykelturistled

TYRÉNS

Om strukturbilder med hälsoinriktning

Regionplan för Skåne 2022-2040 - granskningshandling

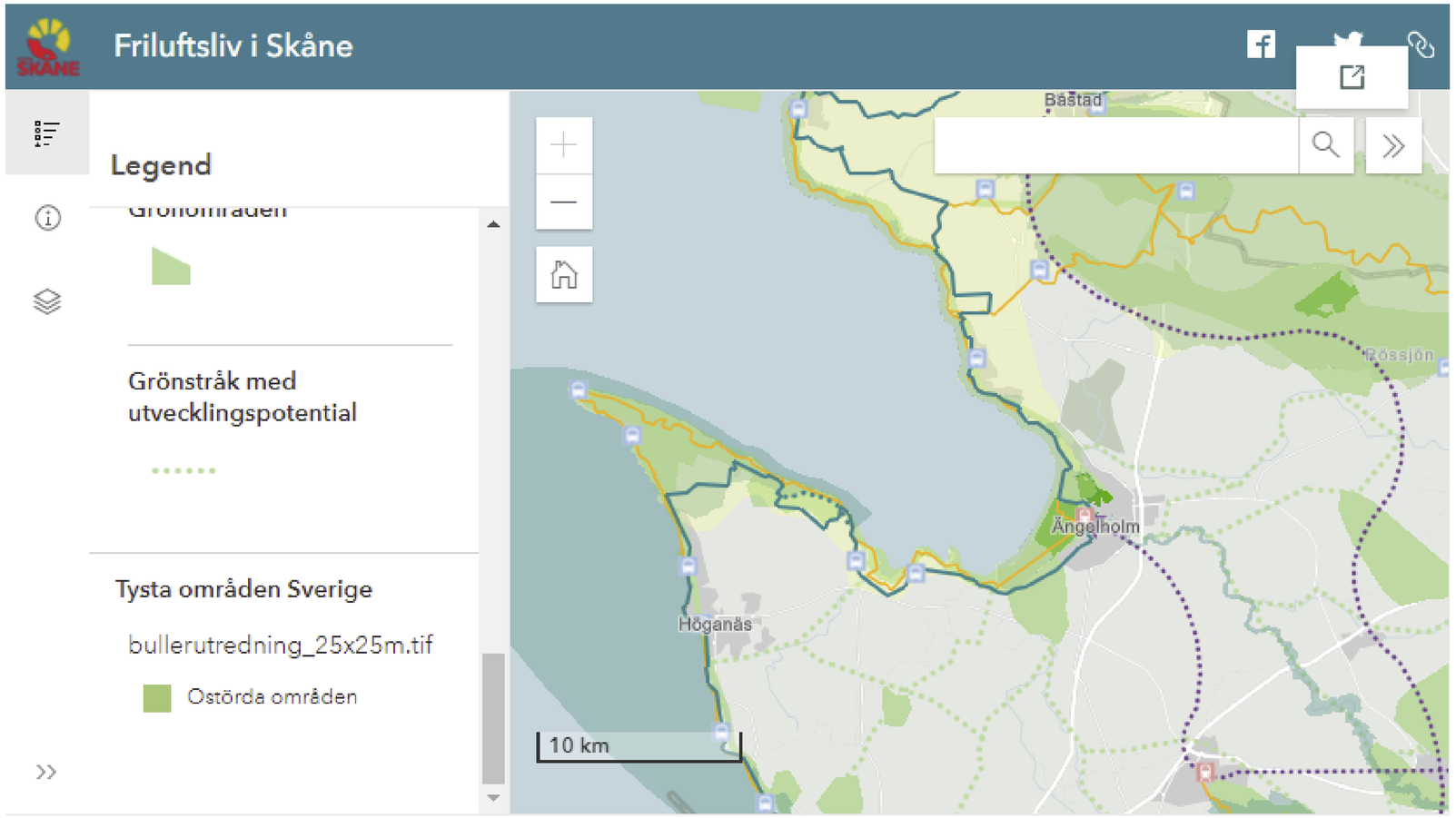

Friluftsliv i Skåne.

Tågstationer Skåneleden

Busshållplatser Skåneleden

Planerad regional cykelturistled

TYRÉNS

Om PM hälsofrämjande samhällsplanering och regionalt budskap.

Syfte: Kunskapsunderlag, argumentsamling och stöd

- Sammanställning nationella mål och styrning, av relevans för Norrbotten
- Regionala målen, RUS, FHS.
- Argumentsamling för vikten av HSP
- Kunskapsunderlag för nätverket, kommuner och beslutsfattare

TYRÉNS

Gestaltad livsmiljö

Syfte: För att bidra till att attraktiva, hållbara och hälsosamma miljöer prioriteras i större utsträckning i samhällsplaneringen

- **Om politik för gestaltad livsmiljö**
- OMFATTAR: en helhetssyn på arkitektur, form, design, offentlig konst och kulturarv bidrar till ett hållbart, jämställt, jämlikt samhälle
- VAD: utgångspunkt i människan, hennes behov och livskvalitet vid formandet och förvaltandet av våra livsmiljöer. Politiken utgår också från allas rätt till miljöer som är inkluderande, väl gestaltade och långsiktigt hållbara.
- HUR: Tillhandahålla kunskap, mötesplatser, argument, goda exempel, verktyg och metoder för att öka länets kunskaper om hälsofrämjande gestaltad livsmiljö

TYRÉNS

PAUS

TYRÉNS

Del 2. Workshop

Syfte: Hitta gemensamma beröringspunkter och språk mellan folkhälsofrågor och samhällsplanering samt insamling av underlag till kommande strukturbild.

- Hur är det att leva i Norrbotten idag och hur vill vi att det ska vara i framtiden?
- Förutsättningar för goda livsmiljöer i Norrbotten idag och i framtiden
- Regionalt budskap.

TYRÉNS

Övning 1: Vad menar vi?

Vad innebär goda, gestaltade, hälsofrämjande, attraktiva livsmiljöer för oss i Norrbotten?

Nu vill vi **konkretisera**… funktioner, utbud, service, kvaliteter, värden, känslor, upplevelser, mm

- *Fysiska miljön / aspekter: ex sandade cykelbanor, osandade gångvägar för sparkcykling, tillgång till samhällsservice, kultur, närnatur,*
- *Sociala miljön / aspekter: ex trygghet, estetiska värden, delaktighet, inkluderande samhälle*

TYRÉNS

Övning 2: Var är vi och vart vill vi?

Hur är det att leva i Norrbotten idag och hur vill vi att det ska vara i framtiden?

- Vilka **utmaningar** har vi?

Ex långa avstånd, otrygga vägar, kluster av samhällsservice, litet utbud av kultur mm

- Vilka **möjligheter / visioner** har vi?

En region under utveckling, nya platser för samhällsservice mm

Se nästa bild för exempel på förutsättningar…..

TYRÉNS

Övning 2: Förutsättningar

- Geografiska förutsättningar idag och med hänsyn till den rörlighet som pågår dvs ett förändrat samhälle
- Geografi, kopplingar till omlandet, kommunikationer, kulturutbud, arbetstillfällen, utbildning, …….
- Klimat, kust, inland, samhällsservice, utbud, ….
- Människors behov, normer, traditioner, kulturer, viljor och visioner.
- Levnadsvanor, levnadssätt, flöden, rörelsemönster,
- Demografi
- Med mera …..

Övning 3: Hur ska vi nå det regionala budskapet?

Vad ska vi göra som förenar sakområdena fysisk samhällsplanering och folkhälsa, inom regional utveckling?

- Vad ska vi **fortsätta** med?
- Vad ska vi **utveckla**?
- Finns behov av **stöd, verktyg, metoder**?

Dagordning Workshop

14.10 - 14.20 Introduktion (helgrupp)
14.20 - 14.30 Övning 1
14.30 - 14.50 Övning 2
Paus
14.55 - 15.15 Övning 2
15.15 - 15.30 Övning 3
15.30 - 15.45 Presentation (helgrupp)

GRUPP 1

Karin von Sydow
Marianne Öhman
Annika Ohls
Barbro Muller
Britta Lundgren
Thomas Steinwall

ÖVNING 1 - **Vad** menar vi?

Tid: 14.20 - 14.30

Vad innebär **goda**, **gestaltande**, **hälsofrämjande**, **attraktiva** livsmiljöer för oss i Norrbotten?

- platser som främjar möten mellan generationer och mellan olika människor. möten som främjar trygghet
- bra förutsättningar för att parkera cyklar, sparkar runt skolorna och därmed väljer att inte skjutsa
- strukturers om främjar fysisk aktivitet i allmännhet. få fler att gå ch cykla
- goda kommunikationer, all typ av infrastruktur även bredband etc. har stark koppling till den sociala hållbarheten
- nära till naturen, lära barn tidigt i skolan om detta
- göra det enkelt för barn och unga att delta i kultur och fritid
- tillgänglighetsanpassade platser
- tillgång till anläggningar, både naturområden, men också skidbackar etc, utan även inomhusmiljöer
- svenska hästsportförundet lyfter vikten av ridhus som viktigt
- göra platser för rörelse attraktiva

ÖVNING 2 - **Var** är vi och **vart** vill vi?

Tid: 14.30 - 15.15 (inkl. paus)

Hur är det att leva i Norrbotten idag och hur vill vi att det ska vara i framtiden?

- Vilka utmaningar har vi?
- Vilka möjligheter/visioner har vi?
  - Klimat
  - Serviceutbud
  - Kommunikationer
  - Utbildning
  - Kultur
  - Traditioner och normer
  - Demografi

- socioekonomiska utmaningar som skiljer sig i länet
- motorburen kultur
- långa avstånd
- hela regionen ska vara attraktiv för kvinnor, hur hittar vi etableringar som lockar den målgruppen
- vinter och mörker, svårare att röra sig ute - kanske framförallt äldre barn
- grabb och gubb-kultur finns fortfarande kvar
- skolnedläggningar - gör det svårare att bo på landsbygden.
- servicenivå skiljer sig stort inom länet. tätort/landsbygd. både när det gäller sjukvård och annan service
- idrottsaktiviteter - olika möjligheter på olika platser i länet.
- på vissa ställen har man väldigt goda förutsättningar att leva bilfritt
- stimulerar till att skaffa fler barn.. eller folk flyttar hit
- bra skolor och fritid och livsmiljöer generellt ör barn för att skapa attraktivitet
- en mer diversifierad arbetsmarknad
- osynlig närvaro av staten beroende på var man bor
- omlokalisering av fler statliga myndiger, för att locka kvinnor., också för att bredda näringslivet
- utbildningsnivå. tyngdpunkten är idag gymnasiala nivån. kommer en eftergymnasial utbildnigsnivå krävas för de etaleringar som kommer nu
- vad finns för bild av norrbotten från andra delar av landet - hur kan vi förändra denna bild om den är negativ gällande vissa utmaningar?
- kompetens-försörjning
- det finns ett kulturutbud!
- det goda livet! du kan sparka till konsum, åka skridskor på älven till jobbet?
- vi har flera årstider, hur kan vi nyttja det för markandsföring och aktiviteter
- det skapas närservice genom tekniska lösningar, tex. gå in med elektornisk hjälp
- vi kan nyttja den expansiva fas vi är i, hur tar vi tillvara på detta
- vi har ett universitet i regionen - hur kan vi göra det enklare att delta i undervisning från där man bor
- nära till stadskärnor
- mångkulturella, flera fövaltningskulturer
- varierande natur - fjäll, sjö, och hav.
- wow! vi måste våga lyfta att vi har välordnade samhällen norr om polcirkeln :) hur kan vi markandsföra att vi inte är en ödemark!
- luleå har flest soltimmar
- åldrande befolkning
- digital butik som skapar sammahållning
- brist på kvinnor i åldrar 15-35, det är i sig skapar en mindre attraktiv plats för att locka kvinnor

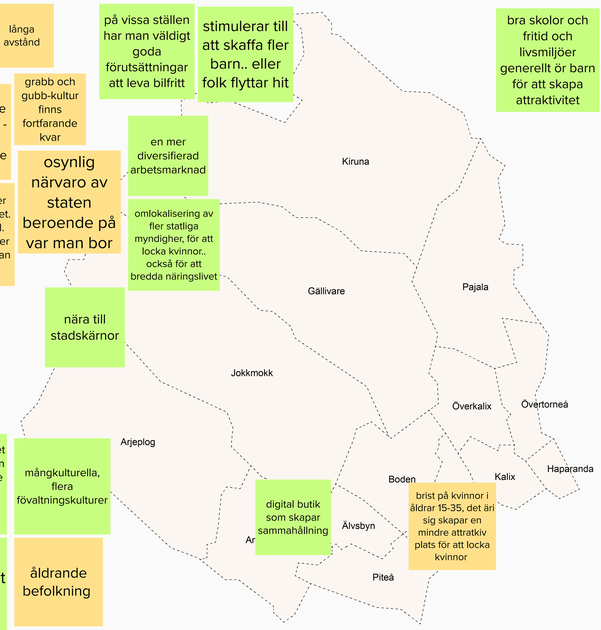

ÖVNING 3 - **Hur** ska vi nå det regionala budskapet?

Tid: 15.15 - 15.30

Vad ska vi göra som förenar sakområdena fysisk samhällsplanering och folkhälsa, inom regional utveckling?

Vad ska vi fortsätta med?

Vad ska vi utveckla?

Finns behov av stöd, verktyg, metoder?

- fortsätta: uppmuntra till fysisk aktivitet, och hitta former för det. vi kan göra mer
- behåll nätverket och dialogen mellan professionerna
- utveckla: socioekonomiska förutsättningar som grund för planering i större grad. använda oss av detta när vi jobbar med fysisk planering.
- hur kan vi tar ett större grepp för att få in flera perspektiv. ett hållbarhetsperspektiv.
- utveckla arbetet med agenda 2030
- få in folkhälsofrågor och frågor kring livsmiljö i RUS. ge dom mer plats och inte separata dokument.
- en utmaning att få in sociala statistik på karta. finns lämpliga verktyg för detta?
- verktyg: checklistor för att få in hälsoperspektiv i planprocessen och tvärtom. enkla så att man kan bocka av.
- en kartbild kan säga mer än tusen ord, men inte trycka in för mycket i samma karta.
- gis och kartor! det blir en hjälp mot var vi ska komma

Dagordning Workshop

14.10 - 14.20 Introduktion (helgrupp)
14.20 - 14.30 Övning 1
14.30 - 14.50 Övning 2
Paus
14.55 - 15.15 Övning 2
15.15 - 15.30 Övning 3
15.30 - 15.45 Presentation (helgrupp)

GRUPP 2

Karin Willis
Mats Burman
Haidi Kari
Samuel Falk
Stefan Lindmark
Malin Åberg

ÖVNING 1 - **Vad** menar vi?

Tid: 14.20 - 14.30

Vad innebär **goda**, **gestaltande**, **hälsofrämjande**, **attraktiva** livsmiljöer för oss i Norrbotten?

- Kiruna-våga tänka nytt men även behålla gammalt
- bilberoende i Kriuna, A-traktorer, välja och designa olika alternativ för transporter mellan orter
- får ej ta cykel på tåget, svårt att ta skidor på buss
- ta vara på kultumiljöer, flyttar hus idag, ej vara för ensidig, även behålla identiteten som finns i staden
- Trygg plats
- vandringsstråk för alla byar samhällen vinter och sommar
- God tillgång till friluftsliv
- Våga vara mer fördelningspolitisk, ej bara tänka tillväxt, alla kan inte blir fler, tänk jämlikhet och jämställdeht
- närhet finns i Jkkmokk till attraktiva
- Samhälle som byggs och förändras alla människors möjlighet att vara medskapande, även nya invånare från andra platser, ska finnas utrymme för det.
- Mötesplatser, ej bara cafeer,
- Ffa ungdomar ssk tjejer att vara kvar och verka i kommunen man är född och uppvuxen i.
- Hur kan vi locka folk hit - familjefrågor, dvs allas behov
- Ungdomar får vara med i utformning, gångtunnlar, blir lyssnade på
- Spännande möten mellan olika kyrkor som lokaliseras bredvid varandra

ÖVNING 2 - **Var** är vi och **vart** vill vi?

Tid: 14.30 - 15.15 (inkl. paus)

Hur är det att leva i Norrbotten idag och hur vill vi att det ska vara i framtiden?

- Vilka utmaningar har vi?
- Vilka möjligheter/visioner har vi?
  - Klimat
  - Serviceutbud
  - Kommunikationer
  - Utbildning
  - Kultur
  - Traditioner och normer
  - Demografi

- Nya befolknings-grupper har kommit
- Flexibla arbetsformer efter covid ssk för barnfamiljer
- utmaning i markåtskomst är statlig mark ligger ovan odlingsgränsen som går söder om Kiruna kommungräns
- Kiruna framkomlighet är låg ex urspårning av tåg nyligen
- Designtrender från Stockholm mft är annat klimat, Mer intressant om tittar på andra arkitska platser
- Barnhälsovården och förlossning
- Landsbygden i Kiruna där bor 15% av befolkningen ej fått uppmärksamhet
- Köper bostad måste bo större delen av året, skattepliktig på platsen - Så gör man i NOrge
- Kiruna ej längre samma magnet - social aspekter i sin planering ex ojämna löner, ...
- Mörker och kyla är en tillgång för besöksnäring
- både plus och minus med tillväxten på kort sikt
- Ny stad måste göra stadsomvanling med omsorg
- Omsorgsfull stadsomvanling ex Visionsprojekt 2,0 ex medborgardialoger med avslut konferens dock svårt att konkretisera vad det ledde till men ändå värdefullt med delatktivhet
- Norrsken besöksnäring ex Japan
- många köper fritidshus sommar och vinter
- Omsorg och möjlighet att tänka om och utveckla, delaktighet är AO med Kirunaborna. Långa processer risk att tappa förtrorende.
- svårt att förutse klimatet, är annars en möjlighet
- målkonflikter ex gruvetablering i Kallax
- Jokkmokk allt minskad befolkning
- Kallbäddar dvs ej skatt svårt med samhällsservice
- Tandläkare och läkare, lång väg fr Jokkmokk till Arjeplog
- Kommunerna är som i ett vacuum ingen tar gemensamma beslut
- Jokkmokk turismen är stor vision
- Svårt att hitta resealternativ i sökmototer till Kalix
- könsstereotypa normer som präglat samhälsbyggnad och andr frågor
- att vara en vildmarkskommun hotas när blir gruvor
- Bostadsbrist där mannen ofta äger och även har den högre lönen.
- Kiruna utmanas i näringar i Norrbotten - gör att Kiruna behöver agilt, när det gäller inställningar och attityd
- Risk att bli ett gruvhål
- enorma behov i skola och omsorg i framtiden
- Jämställdhets frågan
- cykelstråk finns ej är farliga
- Bra vård för hjärt och kärlssjukdomar
- Går att pendla och bo billigare i Kalix
- Kalix går att pendla till Luleå vice versa
- Pendling med tåg finns men få turer
- Friluftsliv skog och mark
- Regiontrafiken och reseplaneraren på SJ och Norrtåg

ÖVNING 3 - **Hur** ska vi nå det regionala budskapet?

Tid: 15.15 - 15.30

Vad ska vi göra som förenar sakområdena fysisk samhällsplanering och folkhälsa, inom regional utveckling?

Vad ska vi fortsätta med?

Vad ska vi utveckla?

Finns behov av stöd, verktyg, metoder?

- Kiruna håller med: politiker är avgörande för att det ska funka bra föra in i KSO.
- Jokkmokk politiker är avgörande för att det ska funka bra föra in i KSO.
- xx ger stöd uppdrag, är intresserade och villiga - nu tema barn och psykisk ohälsa ihop med societjänsten + ny folkhälsoplan ska antas.
- Kan skapa noder ex NOrrbottensleden etc, finns nu Sverigeleden
- öka kunskapen och samverkan mella sakområden utformaning trygga platser, ungdomar i projekt, inom egen org redan på gång i Kalix
- tungrott med folkhälsoråd (Kiruna)
- Naturliga noder, ex Skånekartan är inspirerande, ha platser att ta sig mellan.
- Åldrande befolkning ger allt sämre ekonomi ohc därför allt svårare förutsättningar
- utveckla cykelstårk och noder i Norrbotten, TrV kunna prioritera
- Behöver hjälp att formulera ej bara kommunnivå utan även regional nivå i vissa frågor
- samverkan östra norrbotten mellan 4 kommuner som samverkar är gott exempel, kan göras på andra områden också. Folkhälsoråd.
- Cykelstråk mkt angeläget turism cykel i skogen + även cykelsemester i Norrbotten
- Cykel är ej vanligt för pendling för lång avstå
- Cykel nekas på tågen ej heller på bussen
- Upphandling och reglementen kan justeras för att skpa möjligheter, ex ta med utrusning på buss och tåg

Dagordning Workshop

14.10 - 14.20 Introduktion (helgrupp)
14.20 - 14.30 Övning 1
14.30 - 14.50 Övning 2
Paus
14.55 - 15.15 Övning 2
15.15 - 15.30 Övning 3
15.30 - 15.45 Presentation (helgrupp)

GRUPP 3

Joanna Hansson
Lizah Lund
Anna Stamblewski
Sofia Lundberg
Stefan Karlsson
Helen Eriksson

ÖVNING 1 - **Vad** m

- Det som människan påverkar- positivt och negativt
- Barnvänliga miljöer
- Av denna anledning är det särskilt viktigt att prioritera gestaldade livsmiljöer i alla miljöer som byggs.
- Vad som är goda miljöer hos oss är det också detsamma i andra deltar av landet. Viktigt att inte distansera sig från andra och göra sig så speciell.
- Våra miljöer påverkar oss också positivt och negativt - i olika utsträckning. Viktigt utjämna skillnader mellan befolkningsgrupper. Olika höga trösklar till kultur, gym, natur, osv. Generella insatser viktiga.
- Det unika kan vara både postivt och negativt. Samma behov av infrastruktur, boende
- I de riktigt socioekonomiskt områdena är det särskilt viktigt
- Vi har mycket grönområden. Tappa inte bort varandra i de stora naturområdena. Hur skapas mötesplatser.
- Fysisk samhällsplanering, inte bara en fråga för storstäder. Nästan en större utmaning på landsbygd. Lika viktigt på landsbygden!
- Mörker och kyla. Vända det negativa till det positiva. Isvägar, iglo, skidspår i central stan, osv.

ÖVNING 2 - **Var** är vi och **vart** vill vi?

Tid: 14.30 - 15.15 (inkl. paus)

Hur är det att leva i Norrbotten idag och hur vill vi att det ska vara i framtiden?

- Vilka utmaningar har vi?
- Vilka möjligheter/visioner har vi?
  - Klimat
  - Serviceutbud
  - Kommunikationer
  - Utbildning
  - Kultur
  - Traditioner och norr
  - Demografi

- Ökad jämställdhet
- Fler jobb inom tjänstesektorn/ myndiheter
- God arbetsmiljö, goda värderingar, kriminalitet för alla. Hur skapar vi trygga miljöer
- Om man inte är intresserad av skoter och skidor, vad kan vi bidra med då?
- Bra boendemiljöer för människor som bor här - men också fly in fly out. Ambassadörer
- Åldrande befolkning. Långt mellan husen och ökad ensamhet.
- Rädd att vi bygger bort oss. Tappar bort vårt unika och fina. Fort och fel. Tänk 100 år. Vem bor här då, hur ska det se ut?
- Viktigt prioritera blandat boende.
- Värna våra naturresurser. Vissa etableringar kan ta alla ström utan att ge så mycket tillbaka.
- Främja det nya utan nedvärdera de traditionella intressen
- En risk också att allt händer på en gång. Tillväxtproppen gör att materialval, boende för alla tappas bort.

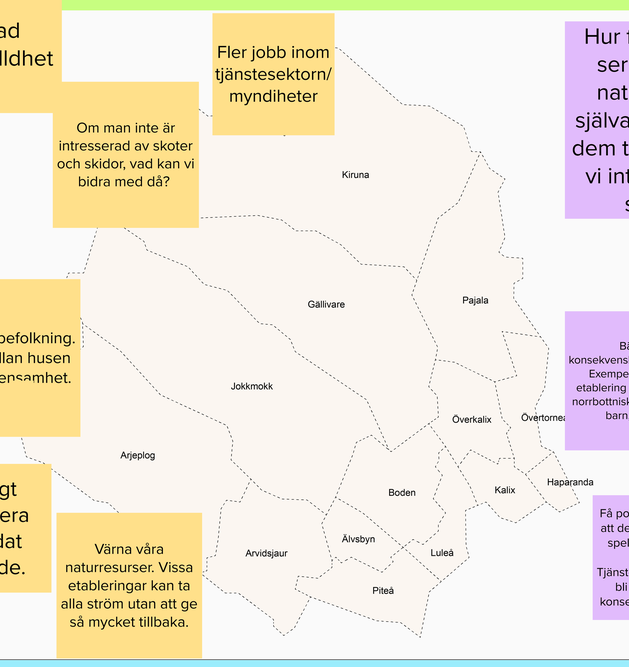

ÖVNING 3 - **Hur** ska vi nå de ... et?

om förenar sakområden
om regional utveckling?

a med?

la?

öd, verktyg, metod

- Hur förädlar/hur ser vi på våra naturresurser själva. Vi upplåter dem till andra. kan vi inte göra mer själva?
- Samverkan, samverkan, samverkan - mellan sektorer, beslutsnivåer, sakområden. Förstå hur vi hör ihop så att vi inte kanibaliserar på varandra.
- Lyfta blicken mellan kommunen och regionen
- Samla oss och resonera om helheten.
- Viktigt att inte göra om människor till siffror i budget.
- Regionalisera de nationella målen
- Öka kunskapen om hur och var det finns finansiering. Fler typer av finansierng.
- Bättre konsekvensbeskrivningar. Exempelvis hur en etablering påverkar det norrbottniska kulturarvet, barn, miljön
- Ta fasta på styrkorna. Tex i planering av ett nytt område: skogen runt hörnet. Nära till allt
- Beskriva önskat läge
- Ta fram en gemensam målbild -
- Få politiken att förstå att de har en roll i att spela för att värna kulturarv. Tjänstemännen måste bli bättre på att konsekvensbeskriva.
- Få bort stuprören.

Dagordning Workshop

14.10 - 14.20 Introduktion (helgrupp)
14.20 - 14.30 Övning 1
14.30 - 14.50 Övning 2
Paus
14.55 - 15.15 Övning 2
15.15 - 15.30 Övning 3
15.30 - 15.45 Presentation (helgrupp)

GRUPP 4

Anna-Karin Abrahamsson
Nelli Nilsson
Agneta Larsson
Sandra Nilsson
Ewa Lassi

ÖVNING 1 - **Vad** menar vi?

Tid: 14.20 - 14.30

Vad innebär **goda**, **gestaltande**, **hälsofrämjande**, **attraktiva** livsmiljöer för oss i Norrbo

- plats för umgänge
- sammanhängande gröna och vita strukturer
- möjlighet att återvinning i närområde
- Nära till service, skola, utbildning
- odling
- skydspår i närområde
- PBL portalparagraf
- Nära till bad, strandpromenader, skogsbad
- kollektivtrafik som binder ihop och möjliggör
- tillgång till natur, tillgänglighetsaspekt, exempel Luleå isbanan, Strandpromenaden i Kalix
- belysning, ljus för trygghet och attraktivitet
- genomtänkt Trafik och bebyggelse struktur.
- tryggare trafikmiljö, även för oskyddade trafikanter i
- multifunktionella gator
- cykla, promenera

ÖVNING 2 - **Var** är vi och **vart** vill vi?

Tid: 14.30 - 15.15 (inkl. paus)

Hur är det att leva i Norrbotten idag o hur vill vi att det ska vara i framtiden?

- Vilka utmaningar har vi?
- Vilka möjligheter/visioner har v
  - Klimat
  - Serviceutbud
  - Kommunikationer
  - Utbildning
  - Kultur
  - Traditioner och normer
  - Demografi

- glesbygd, demografisk utveckling stora avstånd
- behov av webbplats med tips om evenamang för hela länet, kalendarium, aktiviteter etc
- skoteråkning, skidåkning
- Attraktiv vinter landskap - ishotelet
- innovativa möjligheter till aktiviteter för olika grupper, exempelvis dans/sång på zoom för att ge möjlighet trots avstånd behov av "Folkets hus" med moderna tekniska förutsättnignar
- jämställdhetsaspekter i livsmiljöer, gestalltning för alla - olika intressen ska kunna beredas möjligheter
- fjällvärlden; vandring, skidåkning, turism
- järnvägs-förutsättningarna är begränsade, enkelspår etc
- älvarna; fiske rekreation, turism
- vacker natur, goda förutsättningar finns att leva och bo
- klimat: kort odlingssäsong
- kopplingen till Finland
- stort län och liten befolkning - en fördel; orörda naturområden, tystnad,
- Pitoreska byar och landskap
- inovativa lösningar och alternativa mötesplats
- icke samman-hängande vandringsleder
- god tillgång till kvalitativa och kvantitativa utevistelse ytor för barn och unga
- snöröjning, halka - längre transporttider - inverkan på arbete och frititd. Behöver tidssättas, resurssättas
- utmaning; avsaknad av grönområden/ rekreationsområden på centralorter/tätorter
- Lång till resten av världen
- begränsad utbud av kultur, service
- pendlings-förutsättningar, långt till skolor
- vacker skärgård, tillgänglighet? fysiskt, socioekonomiskt?

ÖVNING 3 - **Hur** ska vi nå det regionala budskapet?

Tid: 15.15 - 15.30

Vad ska vi göra som förenar sakområdena fysisk samhällsplanering och folkhälsa, inom regional utveckling?

Vad ska vi fortsätta med?

Vad ska vi utveckla?

Finns behov av stöd, verktyg, metoder?

- samverka
- argumentsamling för att lyfta gestaltningsfrågorna och kopplingen mot samhällsplanering / folkhälsa,
- gemensamma syn och mål
- behov av regional arkitekturstrategi, för att förankra kommunala arbetet med gestaltade livsmiljöer. UNderlag inför översiktsplanering exempelvis.
- stöd/checklistor för att argumentera om tillgänglighet och saker som behövs för att uppfylla vissa värden
- avvägningar vid motstridiga intressen då det berör mellankommunala intressen - värden vid investeringar (ex, orörd natur, tysta värden,)- behov av kartläggning av naturvärden och sambanden däremellan. Tillgängliggjord för såväl allmähet som tjänstepersoner
- vinsterna vid investeringarna? intrångskompensation till fastighetsägare men inverkan större än de enskilda fastigheterna (enskilda intressen, allmänna intressen...)

TYRÉNS

Del 3. Planering av nätverksträffar 2022

Detta vill jag ha i kommande aktiviteter:

Kunskapshöjning hos tjänstepersoner och beslutsfattare

Samordna stöd till kommunerna inkl planeringsunderlag

Värna och tillgängliggör naturen, trots tider av exploatering

Samarbetsformer, goda och dåliga exempel

Gemensamt budskap

TYRÉNS

Kunskapshöjande nätverksträffar 2022

Tips och önskemål om inspiration, föreläsare, forskare mm inom respektive tematiskt träff

1. Transporter
2. Boende och närmiljö
3. Fritid, kultur, idrott, service
4. Inkludering, sammanhållning, trygghet.

Gestaltad livsmiljö och jämlikhet / jämställdhet ingår i alla som ett perspektiv.

Skriv i chatten + maila oss i efterhand om ni kommer på nåt

TYRÉNS

Del 3. Planering av nätverksträffar 2022

Detta vill jag ha i kommande aktiviteter:

Kunskapshöjning hos tjänstepersoner och beslutsfattare

Samordna stöd till kommunerna inkl planeringsunderlag

Boende och närmiljö

Värna och tillgängliggör naturen, trots tider av exploatering

Inkludering, sammanhållning, trygghet.

Fritid, kultur, idrott, service

Samarbetsformer, goda och dåliga exempel

Gemensamt budskap

Transporter

TYRÉNS

Tack för idag!

Maila era medskick:

Karin Willis, karin.willis@tyrens.se
Minna Jersenius, minna.jersenius@tyrens.se
Karin von Sydow, karin.von-sydow@tyrens.se